

**koperatiwu
taamassen kura**

nin ye zakariya tarawele ye.
koperatiwu sèriwusidaba nyèmògò don.

kuma nyèsigi

nin gafe in labèna koperatiwu sèriwusiaba fè, k'a nyèsin-an ka balikukalanden kòròw-ma, minw bèna bila koperatiwu baaraw kèli la wula kòndò. mògò, n'i b'a fè ka don ko o ko la, f'i k'a nyè dòn.

koperatiwu sigira an ka jamana la kabini tuma jan nka, mògò caman ma a nyèci yèrèyèrè dòn. hali bi, koperatiwu sariyaw ma faamuya u fè. dów fè, nafa t'a la fana.

koperatiwu sinsinen bè jèkabarakè de kan. bamananw ko : "mògò kelen, hakili kelen. mògò fila, hakili fila. jèkafò ye daamu ye." o ntalen ye kisè ye. o bè cogo min, baura fana bè ten. an ka jamana tè bō nògò la abada, ni an ma jè ka baara kè. komite militèri ani gòfèrènaman kuntilenna y'oye. o sababu y'a to, yèlèma donna koperatiwu konyèw la, ka taamasen kura don koperatiwu kòndò.

koperatiwu sèriwusida kuntigi zakariya tarawele ye jèmukan fò arajomali la. o jèmukan kòndò, a ye koperatiwu sigi kun fò, ka a ka wa eyaw bèe dantigè, ka sòrò, ka taamasen kura nyèfò. nin kunnafoni bèe dira nyininkali dów sen fè, minw kèra arajo mògòw fè. o kuma bèe bèna walanwalan aw ye gafe in kòndò.

ƙuma nyɛsi

haruna ture bɛ zakariya tarawele nyinika
 koperatiwu taamasen kura lahalayaw la

balikukalan koperatiwu kɔndɔ

haruna ture ka nyininkali :

koperatiwu sɛriwusidaba ye balikukalan dɔ kɛ a ka baarakɛlaw kun, san 1977 la, k'a ta sɛtanburu kalo tile 27 la, ka taa a bila ɔkutɔburu kalo tile fɔlɔ la. sababu jumɛn nana ni o miiriya nyuman ye ?

zakariya tarawele ka jaabi :

balikukalan ye fɛnba ye, min bɛ se k'an ka jamana ka sɔrɔ yiriwali sabati. fɛn don fana, min bɛna kɛ sababu nyuman ye anw fɛ, ka koperatiwu konyɛw faa-muyali teliya jamana kɔndɔ. o de y'a to, anw ye jɔyɔrɔ nyuman bila balikukalan ye an ka koperatiwu taamasen kura in kɔndɔ.

sɛbɛnni ani jateminɛ cogow mana dɔn an ka kanw la koperatiwu jɛkuluw fɛ, o na kɛ baarakɛ minɛn sɔrɔlen ye, min b'a to baara in bɛ taa nyɛ jɔona. an bɛɛ bɛ kuntilenna min nyini, o bɛ sabati.

o kuntilenna in ye jumɛn ye ?

- fɔlɔ : koperatiwu jamakulu ka se ka a ka baaraw kɛ a yɛrɛ ye kɛ konyuman la, min b'a to jamakulu in ka dinyɛlatigɛ bɛ nɔgɔya.

- filanan : wula kɔndɔ mɔgɔw bɛɛ ka u se ko damayira kɛ koperatiwu sinsini ni a kɔlɔsili la. o na se ka sɔrɔ, ni koperatiwu baarakɛ sɛbɛnw bɛɛ kɔndɔ kow nɔgɔyara, k'u sɛbɛn an ka kanw la, walasa bɛɛ ka se ka u faa-muya jɔona.

nin ja in tara koperatiwu baarakèlaw
ka balikukalan fòlò sen fè bamakò

o tuma, koperatiwu ani federasònw nyèmògòya tènà to mògò bolo, min bōra fan wèrè. dugu kòndò mògòw de bè sugandi jama bēè lajèlen fè, ka nyèmògòya di u ma. nasarakarmèn garisan tènà kè sababu ye tugun ka mògò bila koperatiwu nyèmògòya la.

koperatiwu sèriwusidaba ani balikukalan sèriwusidabènnà, ka baarakèlè sèbèn dō dila an ka kanw na. koperatiwu baarakèlè minw bē wula kòndò, olu fòlò de bè kalan o sèbèn in kòndò kumaw la. o tēmennen kō, se bē kē sènekèlaw, baganimaralaw, ani mōnnikèlaw ma, minw ye balikukalan kē ka ban. koperatiwu baaraw bēè kē cogo bē jira u la an ka kanw na, walasa u yèrè ka se ka federasònw ani gurupemanw baara bēè kē taamasen kura hukumū kòndò.

o baara in kē cogo daminèna gawo kafo kòndò, kabini mè kalo la, san 1977. an bē yòrd min na bi, o baara ka kan ka daminè jamana kafo tōw fana kòndò.

Ilawitiy dō: in kōnò koperatiwu baarakèlè, olu fòlò de bè wògòm dōnò olu na kōnò ye kōlèlè ye, ka kanw na. o tēmennen kō, se bē kē sènekèlaw, baganimaralaw, ani mōnnikèlaw ma, minw ye balikukalan kē ka ban. koperatiwu baaraw bēè kē cogo bē jira u la an ka kanw na, walasa u yèrè ka se ka federasònw ani gurupemanw baara bēè kē taamasen kura hukumū kòndò.

o baara in kē cogo daminèna gawo kafo kòndò, kabini mè kalo la, san 1977. an bē yòrd min na bi, o baara ka kan ka daminè jamana kafo tōw fana kòndò.

koperatiwu ni cikèsèriwusidaw

haruna ture ka nyininkali :

ne hakili la, aw ka sèriwusida ani cikèda minw nyèsinnen bè jamana ka sòrò yiriwali la, aw bée ka kuntilenna bè nyini ka kè kelen ye. balikukalan sèriwusi n'a ka kalankè cogo fana b'a jira k'a bè se ka kè sababu ye k'o kuntilenna kelen in sabatiya.

kòmi, aw bée kuntilenna ye kelen ye, a fò : bèn man kan ka don aw ni nyògòn cè, walasa baara in ka sèmèntiya ?

zakariya tarawele ka jaabi :

tinyè don koperatiwu taamasen kura ani sòrò yiriwali cikèdaw haju bée ye kelen ye, ka taa wula kòndò mògòw fan fè. o tè bala mògò la, bari jamana ka sòrò yiriwali tè kè abada, ni jamanadenw bée ma jè, ka kè kulu kelen ye ka baara kè.

cikèda minw nyèsinnen bè sòrò yiriwali ma wula kòndò, olu sigi kun ye ka sènèkè konyèw sinsi jamana kòndò. komite militèri ni gòfèrènaman ka kuntilennawye minw ye o wale kelen in na, o ye ka koperatiwu sigi, walasa wula kòndò mògòw ka se k'a faamuya k'a fò ko jamana kòrdotali baaraw tè se ka kè olu jèlen kò. kuntilenna kelen min bè nyini bée fè, o ye koperatiwu sigi cogo ka kè sababu ye, koperatiwu jamakuluw ka se k'u yèrè ta, nafolo sòrò siraw, hadamadenya siraw, ani dònnya siraw bée la.

o tuma, k'an kò sin nyògòn ma, o tè se ka jigin mògò kòndò. n'an b'a fè, komite militèri ani gòfèrènaman kuntilenna ka sabati, an bè an bolo di nyògòn ma. cikèda fèn o fèn nyèsinnen bè wula kòndò mògòw ka nafolo sòrò siraw ma, o cikèda bée bè nyògòn dafa ka baara kè ni sèbè ye. sisan, a wajibiyalen bè anw fè, an ka jè ka baarakè konyuman siraw bée de nyini nyògòn fè.

anw ka sèriwusi haju ye o ye. kabini an ye koperatiwu sigi cogo kura baaraw daminè, anw ka hami fòlò kera bée k'i jòyòrò dòn kafow nafa sòrò siraw la, ka sòrò, ka kafow nyèmògòw dèmè ka nafa sòrò siraw nyini.

o de y'a to, mali kafo wolonwulanan kòndò, an ye sèriwusida caman baarakèlaw wele, ka jè ka an ka baaraw taa siraw bée nyini, ka sòrò, ka yamaruya di o jamakulu ma, u ka an dèmè baaraw kè konyumanya la.

o la, farikolokèneya sèriwusida welela, ani lakòli sèriwusida, ani baganmara sèriwusi, ani a nyògònna caman.

sènèkè hukumu kòndò, an ye bèn nyini cikèdaw fè, minw nyèsinnen bè sènèkè yiriwali siraw ma. baara kèrènkèrènnen min kera, an y'o kè ni kòorisènè sèriwusida ani ofisi ye. an jigi daler b'a kan, k'a fò, k'an ni cikèda tów fana bè bèn, ka jamana nafolo sòrò sira tów sabati.

cikèlaw ka baarakètònw

haruna fure ka nyininkali :

an ka sàrò yiriwali cikèdawan ani balikukalan ka yeelen kàrà, wula kòndò mògò dów bè k'u lajèrè, k'u nyèsin baarakètòn dilali ma u ka duguw kòndò yala, o hakili kura in tènà kè sababu ye, ka koperatiwu ka taamasen kura in nagasi ?

zakariya tarawele ka jaabi :

hèrèba don an fè, k'a fò ko wula kòndò mògòw ye hakili sòrò, k'u lajèrè, ka nyèsin baarakètòn dilali ma, o wale b'a jira bée la ko kòndò jèrèlen bè bii fà, awa hakili don fana, min bè a jira ko wula kòndò mògòw ye faranyògònkan nafa ye. bari, u ka sàrò tèn yiriwa abada o wale kò.
baarakètòn kòndò, hakili kura min ka kan ka jè sinsi, o hakili bè bò jè in mògòw la, ni gurupeman sigi kun danna ka ban, sariya minw bè baara fòw sabati, olu bée bè sòrò.

o misali dów filè :

- dugu kòndò ga damadama bè se ka jè ka sari kelen ani misiw san sènè kama.
- juru bè se ka don dugu ncininnin mògòw la, walima sokala kelen mògòw la.
- nafa bè sannifeere la, n'a kèra dugu mògòw fè.

an b'a ye cogo min, mògòw mana farafara nyògòn kan wale kelen sabatili la, o man kan ka finyè bila koperatiwu konyèw la. wula kòndò mògò minwye balikukalan kè kosèbè, koperatiwu baarakè cogo bè sinsi olu kan u ka dugu kòndò.

koperatiwu baarakèlaw

jòyòrò

haruna ture ka nyininkali :

balikukalan bè ka sèmèntiya cogo min bi jamana kòndò, waati dò bè se, balikukalandenw b'u ka konyèw bée ta u yèrè ye.

o tuma, an ka sisan koperatiwu baarakèlaw jòyòrò bèna kè mun ye, ka nyèsin wula kòndò mògòw ma o waati la ?

zakariya tarawele ka jaabi :

balikukalan kuntilenna ye wula kòndò mògòw ka se k'u yèrè ta sira bée la. koperatiwu fana bè o kuntilenna kelen kò. nka, koperatiwu bè min nyini, o ye ka jama ladamu fòlò, ka sòrò, k'u ka kow bila u bolo kan.

min jèlen don, ni a bè se ka kè waati surun, walima waati jan kòndò, koperatiwu baarakèlaw jòyòrò bèna dè-gòya dèoni dèoni. o bè sòrò wula kòndò mògòw ka kow faamuya cogo fè. koperatiwu baarakèlaw ka baara bè se ka na kè don dè laadili ye, k'a nyèsin wula kòndò mògòw labènnen ma.

anw ka sèriwusida baarakèlaw jòyòrò bè koperatiwu taamasen kura in na bi. awa, u jòyòrò bèna sòrò waati wèrè la fana. bari, ni koperatiwu baara bè taa nyè, yèlèmali bè don ko dèw la. n'o kèra, koperatiwu baarakèlaw fana ka kan k'u yèrè ladamu, k'u yèlèma, ka kènyè ni baarakè cogo kura ye. baara bè sabati o tuma.

ka giringirin ka fara nyògòn kan, ko faranyògònkan nafa yera, walima ko faranyògònkan sera mògò ma sira wèrèw la, o tè se ka kè faranyògònkan sabatilen ye. koperatiwu baarakèlaw ka baara bèna gèlèya ka taa a fè. bari, jamakulu min b'a fè k'a ka nafa sòrò siraw sèmèntiya, o jamakulu ka kan ka dèmèni sòrò, a ka baara ka sinsi ka taa a fè. o mana kè, jamakulu bè sòrò ka fara nyògòn kan, ka gurupemanw dila, ka federasònw dila.

nin ye gawo baganmaralaw ka koperatiwu ye.

baara bè kè gawo

an ye dèmè sòrò, ka bô mali kô kan. o dèmè kèra sababu ye ka waleya damadama daminè gawo mara la taamasen kura hukumù kòndò.

o waleya inw daminèna gawo mara yòrò caman na. nka, a nòba bôra baganmaralaw ani mònnikèlaw ka koperatiwuw de kòndò.

baganmaralaw ka koperatiwuw la, wale duuru de labènnà koperatiwu taamasen kura in hukumù kòndò.

o ye :

1. ka balo ani dumunifèn di mògòw ma.
2. ka wari dònò mògòw ma, minw ka bagan si tununna ja fè. o wari bè kè ka bagan misèn san, i n'a fò, sagaw ni baw. o dònòli bè kè sinyè saba san o san mògò biduuru ma.
3. ka misi dòw san, k'u bila foroba wèrèw kòndò. o kè kun ye misiw kana yèrèkè.
4. foroba baara dòw bè kè, ka nyèsin mògòw ma, minw ma sòròli kè wari dònòta la ka bagan san.
5. labènni bè kè fana, ka se baganw ka dumuni yòròw ani u min yòròw ma. olu bè tilatila, walasa bin ni ji kana dèse koperatiwudenw ka baganw ma.

baara minw kofòlen filè nin ye, o baaraw sera kubeda ncinin wolonwula de ma fòlò.

owap èl èg otwod

nin ye koperatiwu foroba misiw ye gawo.

baara bè kè moti

mali nyòsèné sèriwusida fana ye a ka dannaya da bankasi ani jone koperatiwu kan, k'u bila ka nyò sannifeere kè. o baara kèra sababu ye ka dörömè 2800000 lase koperatiwu ma bankasi mara kòndò. n'i y'o wari tila federasòn wolonwula cè, a bèe kelen kelen bè dörömè 400000 sòrò. a kèra sababu ye, koperatiwu ka baarakè nafolo ko nògòyara nin federasòn wolonwula kòndò.

nin bèe kò fè, wale caman wèrèw daminèna. o dów filè nin ye :

- mōnnikèla musow kalanna.
- koperatiwu jèkulu ka balikukalan daminèna.
- dōgòtòròw dèmèbagaw ani baganfura kèlaw dèmèbagaw kalanna. o mōgò ninw sugandifa a yòrò mōgòw cè la yen.

nin ye nara koperatiwu de ye.

baara bè kè moti

wale caman daminèna mali mara duurunan fana kònò. a san saba ye nyinan ye, nafolo dō dira aliman jamana mōgōw fè, ka nyèsin moti mara mōnnikèlaw ka koperatiwu kunkan kow ma. baara minw bè kè n'o nafolo ye, o dōw filè nin ye :

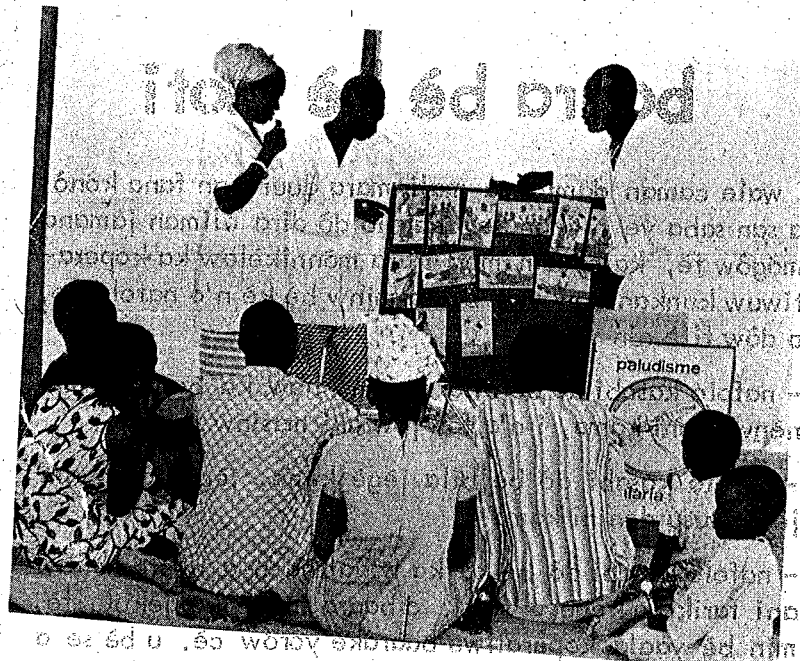
- nafolo kasabi dō bè bila jègè mōnnaw ka baarakè mìnènw sanni kama, i n'a fò, jòw ani masinw.

- nafolo kasabi dō bè bila jègè kènè, jègè jalan ani jègè wusu donini kama.

- nafolo kasabi dō bè kè ka hadamadenya nyètaa siraw ani farikolo kènèya sinsi. o baara in bè kè jèkulu fè, min bè yaala koperatiwu baarakè yòròw cè. u bè se a yòròw bée ma sinyè kelen dōgòkun kònò. a jèkulu in ye sanga sòrò. o kèra sababu ye ka mōnnikèlaw nisòndiya kosèbè.

- baara bè kè, mōnnikèlaw yèrè ka hakili sòrò u ka baara miiriya hukumu kònò, ka segin, ka baara in kèlen kiimè.

- o baara inw kèra sababu ye ka jègè kènè sannifeere sanga wuli bamakò suguw la.

o baara kera sababu ye ka dõrõmè 2800000 lase koperatiwu ma bankasi mara kònò. n'i y'o wari tila federasõn wolonwula cè, a bèe kelen kelen bè dõrõmè 400000 sãrõ. a kera sababu ye, koperatiwu ka baarakè nafolo ko nõgõyara nin federasõn wolonwula kònò.

nin bèe kò fè, wale caman wèrèw daminèna. o dõw filè nin ye :

- mõnnikèla musow kalanna.
- koperatiwu jèkulu ka balikukalan daminèna.
- dõgõtòrõw dèmèbagaw ani baganfura kèlaw dèmèbagaw kalanna. o mõgò ninw sugandira a yòrò mõgõw cè la yen.

baara bè kè moti

mali nyòsèné sèriwusida fana ye a ka dannaya da bankasi ani june koperatiwu kan, k'u bila ka nyò sannifeere kè. o baara kera sababu ye ka dõrõmè 2800000 lase koperatiwu ma bankasi mara kònò. n'i y'o wari tila federasõn wolonwula cè, a bèe kelen kelen bè dõrõmè 400000 sãrõ. a kera sababu ye, koperatiwu ka baarakè nafolo ko nõgõyara nin federasõn wolonwula kònò.

nin bèe kò fè, wale caman wèrèw daminèna. o dõw filè nin ye :

- mõnnikèla musow kalanna.
- koperatiwu jèkulu ka balikukalan daminèna.
- dõgõtòrõw dèmèbagaw ani baganfura kèlaw dèmèbagaw kalanna. o mõgò ninw sugandira a yòrò mõgõw cè la yen.

nin ye nara koperatiwu de ye.

mali yòrò tòw la

nin walew tèmènnen kò moti ani gawo mara kòndò, koperatiwuw bè baara kè sira saba kan mali jamana fan tan ni naani bèè la :

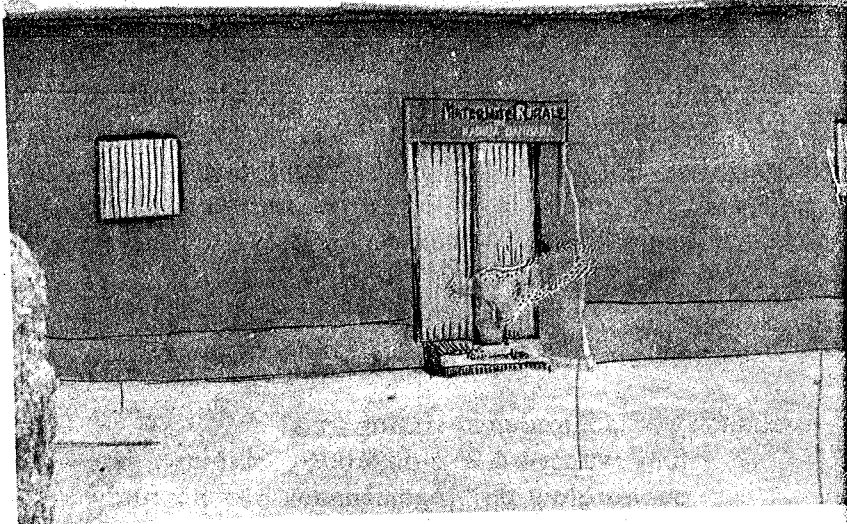
a fòlò ye nyò ni kaba sannifaere ye koperatiwuw fè.

a fitanan ye balofèn ye, minw bè feere duguba kòndò koperatiwuw fè, ani wula kòndò taw fè. nafolo min kèra k'o baara sabati san saba tèmènnen kòndò, o filè nin ye :

- san 1973 : dòròmè 1 126 337 078
- san 1974 : dòròmè 1 146 517 902
- san 1975 : dòròmè 1 022 156 835

a sabanan ye hadamadenya sinsini ye :

- fura mara yòrò 252 dayèlèla. cikèlaw, baganmaralaw ani jègèmonnaw bèè bè furaw san yen. a kèra daamu ye jamana kòndò, min nyè tè se ka fò.
- muso 316 kaɓanna, minw bè muso tintòw dè-mè ka jigin.

nin ye wula kòndò muso jiginiso dɔ ye
nara mara kòndò.

taamasen kura tè nyè min kò

anw bè se k'a fò ko koperatiwu taamasen kura sinsinen don nyinini kan, min bè kè jamanadenw bée fè. o la, baaraw bè kè, ka sòrò, k'a kiimè jamanadenw yèrè fè.

nka, nin wale in sinsi bere ye cikèlaw ka naniya nyuman ye. bari, baara in tè yiriwa olu kò. n'a baara sugu bè kè, a siraw ka kan ka dantigè bée nyè na, walasa'a ka se ka kè cogo dò la, min ni cikèlaw haju ye kelen ye. o mana kè, taamasen kura in bè kè sababu ye ka bèn don jamana yiriwali baaradaw ni koperatiwuw cè, ka cikèlaw nafa, ani ka jamana nyètaa siraw lasabati'.

sedu kòndè
koperatiwu sèriwusida ka
balikukalan nyèmògò